

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 23,35-43

Krisztus Király ünnepe („C” év)

Krisztus az örök élet Királya

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Krisztus az örök élet Királya

Abban az időben mikor Jézust keresztre feszítették, a nép bámészkodott, a főtanács tagjai pedig gúnyolódtak: „Másokat megszabadított – mondták –, most szabadítsa meg önmagát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.”

Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!” – mondták.

Felirat is volt a feje fölött: Ez a zsidók királya.

Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Messiás? Szabadítsd meg hát magadat és minket is.” A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded. Mi legalább tetteink méltó büntetését kapjuk. De ez semmi rosszat sem tett.”

Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor országodba érkezel.”

Ő ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

³⁵ καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτῆριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὐτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός.

És ott állt a tömeg szemlélve. De gúnyolták az előljárók is mondva: „Másokat megszabadított, szabadítsa meg magát, ha ez az Isten Krisztusa, a kiválasztott!”

³⁶ ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ

De csúfolták őt a katonák is odajöve, borecetet kínálva neki

³⁷ καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

és mondva: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!”

³⁸ ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ’ αὐτῷ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

De volt egy felirat is fölötte: „Ez a zsidók királya.”

³⁹ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων· Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

De a felfüggesztett gonosztevők egyike káromolta őt mondva: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg magadat és minket!”

⁴⁰ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

Feelve pedig a másik megfeddve őt mondta: „Nem féled te az Istent, mert abban az ítéletben vagy?”

⁴¹ καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.

És mi kétségtelenül igazságosan, ugyanis méltó (büntetését) kapjuk annak, amit tettünk: „De ez nem tett semmi helytelent.”

⁴² καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

És mondta: „Jézus, emlékezz meg rólam, amikor eljössz a királyságodba!”

⁴³ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμήν σοι λέγω σήμερον μετ’ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

És mondta neki: „Bizony neked mondom, ma velem leszel a paradicsomban.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁵ ET STABAT POPULUS EXSPECTANS. ET DERIDEBANT ILLUM ET PRINCIPES DICENTES: ALIOS SALVOS FECIT; SE SALVUM FACIAT, SI HIC EST CHRISTUS DEI ELECTUS!”.

³⁵ **A nép báméskodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: "Másokat megmentett - mondták -, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja."**

³⁵ A nép báméskodva állt ott, a főemberek pedig így gúnyolták őt: »Másokat megmentett, mentse meg most magát, ha ő a Krisztus, az Isten választottja!«

³⁵ ***A nép báméskodva állt ott, a főtanács tagjai pedig gúnyolódtak. „Másokat megszabadított, mondták, szabadítsa meg most önmagát, ha ő a Messiás, az Isten kiválasztottja.”***

³⁵ *És a nép megállta nézni. Csúfolák pedig őt a főemberek is azokkal egybe, mondván: Egyebeket megtartott, tartsa meg magát, ha ő a Krisztus, az Istennek ama választottja.*

³⁵ A nép ott állt, és nézte. A főemberek pedig így csúfolták: „Másokat megmentett, mentse meg magát, ha ő Isten kiválasztott Messiása!”

³⁶ ILLUDEBANT AUTEM EI ET MILITES ACCEDENTES, ACETUM OFFERENTES ILLI

³⁶ **Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták:**

³⁶ A katonák is gúnyolták őt. Odamentek, ecettel kínálták,

³⁶ ***A katonák is elébe állva gúnyolták és ecettel kínálták.***

³⁶ *Csúfolák pedig őt a vitézek is, odajárulván és eczettel kínálván őt.*

³⁶ Kigúnyolták a katonák is. Odamentek hozzá, silány bort vittek neki,

³⁷ ET DICENTES: SI TU ES REX IUDAEORUM, SALVUM TE FAC!”.

³⁷ **"Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magad!" - mondták.**

³⁷ és azt mondták: »Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!«

³⁷ ***„Ha te vagy a zsidók királya, mondták, szabadítsd meg magadat.”***

³⁷ *És ezt mondván neki: Ha te vagy a zsidóknak ama Királya, szabadítsd meg magadat!*

³⁷ és így szóltak: „Ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat!”

³⁸ ERAT AUTEM ET SUPERSCRIPTIO SUPER ILLUM: HIC EST REX IUDAEORUM”.

³⁸ **Feje fölé görög, latin és héber nyelvű feliratot tettek: "Ez a zsidók királya."**

³⁸ Felirat is volt fölötte: »Ez a zsidók királya.«

³⁸ ***Feje fölé egy görög, latin és héber nyelven írt táblát tettek: „Ez a zsidók királya.”***

³⁸ *Vala pedig egy felirat is fölébe írva görög, római és zsidó betűkkel: Ez a zsidóknak ama Királya.*

³⁸ Felirat is volt a feje fölött: „Ez a zsidók királya.”

³⁹ UNUS AUTEM DE HIS, QUI PENDEBANT, LATRONIBUS BLASPHEMABAT EUM DICENS: NONNE TU ES CHRISTUS? SALVUM FAC TEMETIPSUM ET NOS!”.

³⁹ **Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: "Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magad és minket is."**

³⁹ A megfeszített gonosztevők közül az egyik szidalmazta: »Nem a Krisztus vagy te? Szabadítsd hát meg magad, és minket is!«

³⁹ ***Az egyik megfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Messiás? Szabadítsd meg hát magadat és minket is.”***

³⁹ *A felfüggesztett gonosztevők közül pedig az egyik szidalmazá őt, mondván: Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!*

³⁹ A megfeszített gonosztevők közül az egyik így káromolta: – Te vagy a Messiás, nem? Mentsd meg magadat és minket is!

⁴⁰ RESPONDENS AUTEM ALTER INCREPABAT ILLUM DICENS: NEQUE TU TIMES DEUM, QUOD IN EADEM DAMNATIONE ES?

⁴⁰ **A másik rászólt: "Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded."**

⁴⁰ De a másik megróttá ezekkel a szavakkal: »Nem félsz Istentől? Hiszen te is ugyanazt a büntetést szenveded!

⁴⁰ ***A másik ellenben feddő szavakkal rászólt: „Nem félsz az Istentől, hiszen te magad is ugyanazt a büntetést szenveded?”***

⁴⁰ *Felelvén pedig a másik, megdorgálá őt, mondván: Az Istent sem féled-e te? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy!*

⁴⁰ De a másik megróttá: – Nem féled Istent? Hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy!

⁴¹ ET NOS QUIDEM IUSTE, NAM DIGNA FACTIS RECIPIMUS! HIC VERO NIHIL MALI GESSIT”.

⁴¹ **Mi tetteink méltó jutalmát kapjuk. De ő nem csinált semmi rosszat.”**

⁴¹ Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését vesszük, de ez itt semmi rosszat sem cselekedett.«

⁴¹ ***Mi ugyan joggal szenvedjük tetteink méltó büntetését, de ez semmi rosszat sem tett.”***

⁴¹ *És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.*

⁴¹ Mi jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de ő semmi rosszat sem követett el.

⁴² ET DICEBAT: IESU, MEMENTO MEI, CUM VENERIS IN REGNUM TUUM”.

⁴² **Aztán hozzá fordult: "Jézus, emlékezzél meg rólam, országodban.”**

⁴² Aztán így szólt: »Jézus, emlékezz meg rólam, mikor eljössz országodba.«

⁴² ***Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz uralmaddal.”***

⁴² *És monda Jézusnak: Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!*

⁴² Majd így szólt: – Jézus, emlékezz meg rólam, amikor országodba jutsz!

⁴³ ET DIXIT ILLI: AMEN DICO TIBI: HODIE MECUM ERIS IN PARADISO”.

⁴³ **Ezt válaszolta neki: "Bizony mondom neked, még ma velem leszel a mennyben.”**

⁴³ Ő azt felelte neki: »Bizony, mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban!«

⁴³ ***Erre ő így felelt: „Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban.”***

⁴³ *És monda neki Jézus: Bizony mondom neked: Ma velem leszel a paradicsomban.*

⁴³ Ő így felelt: – Bizony, mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban.

1.3. BEHATÁROLÁS

Jézus szenvedéstörténetének leírásához tartozik ez a szakasz. Mozzanatait összekapcsolja az azonos helyszín: a „Koponyahely” (Lk 23,33), a király(ság)hoz kapcsolódó kifejezések, illetve a különböző szereplők odafordulása a keresztre feszített Úrhoz. Az epizód a Mester mondatával zárul, aki egyedül a bűnbánó latornak válaszol (Lk 23,43). Tehát a perikópa a Lk 23,35-43 versek közt helyezkedik el.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus valóban király, de ő másképpen uralkodik, mint az emberek közül sokan gondolják. Ő nem száll le a keresztről, amire kísérti őt a sátán az ott állókon keresztül. Ő kész mindenkinek irgalmasan megbocsátani, még az őt gyalázóknak, bántóknak is (Lk 6,27-29; Lk 23,34). Nem magát, hanem az embereket akarja megszabadítani.
- Jézus az élet és a halál Ura. Tekintéllyel beszél. Még „ma” üdvözíti a bűnbánó latort. Van hatalma kimondani és eldönteni ezt (Lk 23,43).
- Az Úr az utolsó pillanatig, az utolsó lehetőségig keresi az embert, hogy megbocsáthasson neki, hogy visszafogadhassa őt az atyai házba (Lk 15). Ő nem a halál és a gyűlölet, hanem az élet és a megbocsátás pártján áll.
- A bűnös őszinte bűnbánata „megrendíti” Istent, s felszabadítja a bocsánatot kérőt.
- Jézus velünk van, megnyitja a mennyországot, s ezzel reményt ajándékozik mindenkinek.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

Ἰησοῦ (Jészú): Jézus! (Lk 23,42)

Jézus személyneve megszólító esetben (vocativus) ötször található meg a Lukács-evangéliumban. Az első két alkalommal negatív hangvétellel, amikor a tisztátalan lélektől megszállottak mondják (Lk 4,34; Lk 8,28). A másik három esetben viszont pozitív tónussal, amikor a tíz leprás (Lk 17,13), a jerikói vak (Lk 18,37) és a bűnbánó lator (Lk 23,42) fordul így az Úrhoz. Általában irgalomért, megbocsátásért, szabadításért könyörögnek a Mesternél. Így a megszólítás bensőségeséget, bizalmat és tiszteletet fejez ki ezekben az esetekben (Lk 17,13; Lk 18,37; Lk 23,42). A lator mondatában kiemelkedik ez a kifejezés, egyrészt, mert csak itt nem fűződik e szóhoz másik megszólító eset, másrészt pedig, mivel ez az utolsó előfordulási helye a terminusnak az evangéliumban (Lk 23,42). Vagyis a szó a maga egyszerűségében itt válik a leghangsúlyosabbá Lukácsnál, éppen egy haldokló, elítélt bűnöző ajkán.

μνησθήτι (mnészthéti): emlékezz meg, gondolj! (Lk 23,42)

Ez a szó hatszor jelenik meg Lukács evangéliumában: Mária és Zakariás hálaénekében (Lk 1,54.72), Ábrahám ajkán a szegény Lázárról szóló példabeszédben (Lk 16,25), a bűnbánó lator kérésében (Lk 23,42) s a feltámadt Jézushoz fűződően az üres sírnál (Lk 24,6.8). Összefonódik az isteni irgalommal és hűséggel (Lk 1,54.72; Lk 23,42), illetve Jézus Krisztus szavaival a halála és feltámadása kapcsán (Lk 24,6.8). Vagyis alapvetően reményt fejez ki. Viszont csupán a lator szavaiban párosul személyre vonatkozó bővítményhez ez a felszólítás („emlékezz meg rólam!”), aminek alanya az evangéliumban csak itt Jézus (Lk

23,42). Vagyis egyedül ebben az epizódban számol be az evangélista arról, hogy az Úr kifejezetten megemlékezik egy személyről, ami nagyobb mélységet, bensőségességet ad a kettőjük közötti találkozásnak. Jézus a kereszten sem feledkezik meg az emberről, még a legnyomorultabb helyzetben lévőről sem.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 2,25-26 Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.

Lk 4,23 Így szólt hát hozzájuk: „Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, magadat gyógyítsd! A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!”

Lk 9,20 Most hozzájuk fordult: „Hát ti?” Péter válaszolt: „Az Isten Fölkentje vagy.”

Lk 34-35 Miközben ezt mondta, felhő támadt és elborította őket. Félték, amikor a felhőbe jutottak. A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok!”

Lk 12,5 Megmondom én nektek, kitől féljetek: Attól féljetek, akinek, miután megölt, ahhoz is van hatalma, hogy a kárhozatba taszítson benneteket. Igen, mondom nektek, tőle féljetek.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 10,28 Ne féljetek azoktól, akik a testet megölik, a lelket azonban nem tudják megölni! Inkább attól féljetek, aki a kárhozatba vetve a testet is, a lelket is el tudja pusztítani!

Mt 16,28 Bizony mondom nektek: az itt állók közül némelyek nem halnak meg, amíg meg nem látják az Emberfiát, amint eljön országában.

Mt 20,20-21 Akkor odament hozzá a Zebedeus-fiak anyja a fiaival együtt, és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. Megkérdezte tőle: „Mit akarsz?” „Intézd úgy – felelte –, hogy két fiam közül az egyik jobbod, a másik balod felől üljön országodban.”

Mt 26,67-68 Aztán szembeköpdösték, és ököllel verték, mások arcul ütötték, és közben kérdezték: „Találd ki, Messiás, ki ütött meg!”

Mt 27,39-43 Az arra menők káromolták, s fejüket csóválva mondogatták: „Te, aki lebontod és harmadnapra fölépítéd a templomot, szabadítsd meg magad! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!” Ugyanígy gúnyolódtak az írástudókkal és a vénekkel együtt a főpapok is: „Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni. Ha Izrael királya, szálljon le a keresztről, s akkor hiszünk neki. Az Istenben bízott. Mentse hát meg, ha akarja. Hisz azt mondta: Isten Fia vagyok.”

Mt 27,44 Ilyen módon gyalázták a vele együtt megfeszített gonosztevők is.

Mk 15,29-32 Az arra menők káromolták, csóválták a fejüket s mondogatták: „Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépítéd, mentsd meg magadat, szállj le a keresztről!” A főpapok és az írástudók szintén gúnyolódtak, egymás között ezt mondván:

„Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. A Krisztus, Izrael királya, szálljon le most a keresztről a szemünk láttára, s akkor hiszünk!” Gyalázták azok is, akiket vele együtt fölfeszítettek.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 40,14 Gondolj rám is, ha majd jól megy a sorod! Gyakorolj kegyet velem, emlékezzél meg rólam a fáraó előtt, és szabadíts ki ebből a házból

Zsolt 22,8 Mind, aki lát, gúnyt űz belőlem, elhúzza száját és csóválja fejét.

Zsolt 69,22 Ételembe epét keverték, szomjúságomban ecettel itattak.

Zsolt 80,7 Elnézted, hogy szomszédaink civódjanak rajtunk, és hogy ellenségeink kigúnyoljanak.

Iz 42,1 Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek.

ApCsel 25,5 Hanem meghatalmazottaitok jöjjenek velem – mondta –, és ha van valami bűne ennek az embernek, emeljetez ellene vádat.

2Kor 12,4 elragadtatott a mennybe, és titokzatos szavakat hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania.

Fil 1,23 Mind a kettő vonz: Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Nagy Szent Gergely: A lator kezét és lábát a keresztre szegezték, így semmije sem maradt szabad a gyötrelemtől, csak a szíve és a nyelve. És mivel Isten erre készítette, felajánlotta neki mindazt, amit szabadnak talált magában: szívével hitt ami megigazulására vált, és szájával megvallotta az üdvösséget, ahogy meg van írva (vö. Róm 10,10). Hirtelen kegyelemmel eltelve a lator is elfogadta az apostol által említett három erényt (1Kor 13,13), és megőrizte a kereszten. Mert volt hite annak, aki hitte, hogy úgy fog uralkodni, mint Isten, akit magához hasonlóan meghalni látott, volt abban remény, aki kérte Jézust, hogy beléphessen országába; s még halálában is életben tartotta a szeretetet, amint megfedte testvérét és latortársát, aki hasonló bűnért halt meg, gonoszsága miatt.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

440. Jézus elfogadta Péter hitvallását, aki őt Messiásnak ismerte el, de közvetlen utána meghirdette az Emberfiára váró szenvedést. Messiási királyságának igazi tartalmát az Emberfiának – „aki alászállott a mennyből” (Jn 3,13) – transzcendens mivoltában és a Szenvedő Szolga megváltó küldetésében tárta föl: „Az Emberfia nem azért jött, hogy neki

szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja életét váltságul sokakért” (Mt 20,28). Ezért királyságának igazi értelme csak a keresztt magasságában nyilvánult meg. Csak a föltámadás után hirdethette Péter Isten népe színe előtt az Ő messiási királyságát: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette Őt, ezt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!” (ApCsel 2,36).

446. Az Ószövetség könyveinek görög fordításában a ki nem mondható JHVH nevet, amelyen Isten Mózesnek kinyilatkoztatta magát, a Küriossal (‘Úr’) adják vissza. Ezért az Úr az Izrael Istene istenségét kifejező, leggyakrabban használt névvé vált. Az Újszövetség az „Úr” cím e jelentését alkalmazza az Atyára, s ugyanakkor – és ez az újdonság – Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el.

447. Maga Jézus magának tulajdonítja ezt a címet, burkoltan, amikor a farizeusokkal a 110. zsoltár értelméről vitatkozik, de kifejezetten is, amikor apostolaihoz szól. Egész nyilvános élete folyamán a természet, a betegségek, az ördögök, a halál és a bűn fölött gyakorolt uralma bizonyította isteni fölségét.

448. Az emberek az evangéliumok elbeszéléseiben nagyon gyakran fordulnak Jézushoz úgy, hogy „Úr”-nak nevezik Őt. Ez a cím azok tiszteletét és bizalmát tanúsítja, akik közelednek Jézushoz, és Tőle segítséget és gyógyulást remélnek. A Szentlélek indítására kifejezi Jézus isteni misztériumának elismerését. A föltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: „Én Uram, én Istenem!” (Jn 20,28). Majd a szeretettel és a ragaszkodással gazdagodik, mely a keresztény hagyománynak lesz sajátja: „Az Úr az!” (Jn 21,7).

449. Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni „Úr” címet megadják, kezdetől fogva állítják, hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti, mert Ő „egyenlő Istennel” (Fil 2,6), s mivel az Atya – föltámasztva Őt a halálból és fölmagasztalva a maga dicsőségébe – kinyilvánította Jézus ezen uralmát.

450. A keresztény történelem kezdetétől fogva annak állítása, hogy Jézus Úr a világ és a történelem fölött, annak elismerését is jelenti, hogy az ember személyes szabadságát semmiféle földi hatalomnak nem köteles alávetni, csak egyedül Istennek, az Atyának és az Úr Jézus Krisztusnak: a császár nem az „Úr”. „Az Egyház hiszi, hogy az egész emberi történelem kulcsát, középpontját és célját Urában és Mesterében találja meg.”

451. A keresztény imádságban meghatározó az „Úr” megszólítás, mind az imádságra szólító „az Úr legyen veletek”-ben, mind a könyörgést lezáró „A mi Urunk Jézus Krisztus által”-ban, vagy a bizalom- és reményteljes kiáltásban: „Maran atha!” (‘Az Úr jön!’), vagy „Marána tha” (‘Jöjj el, Úr!’; 1Kor 16,22). „Amen, jöjj el, Úr Jézus!” (Jel 22,20)

668. „Krisztus meghalt és életre támadt, hogy a holtaknak és élőknek egyaránt Ura legyen” (Róm 14,9). Mennybemenetele azt jelenti, hogy embersége részesedik Isten hatalmában és tekintélyében. Jézus Krisztus az Úr: övé minden hatalom a mennyben és a földön. Ő „fölötte áll minden fejedelemségnek, hatalomnak, erősségnek és uralomnak”, mert az Atya „mindent az ő lábai alá vetett” (Ef 1,20–22). Krisztus a mindenség és a történelem ura. Benne az ember történelme és az egész teremtés is megtalálja „újraösszefoglalását”, transzcendens csúcspontját.

669. Mint Úr Krisztus feje is az Egyháznak, mely az ő Teste. A mennybe fölemelkedett és megdicsőült Krisztus, mivel küldetését így teljesíti be teljesen, Egyházában itt marad a földön. A megváltás a forrása annak a tekintélynek, amelyet Krisztus az Egyház fölött a Szentlélek erejével gyakorol. „Krisztus Országáa a misztériumban már jelen van” az Egyházban, mely „az Ország csírája és kezdete a földön”.

670. A mennybemenetel óta Isten tervének megvalósulása elkezdődött. Már az „utolsó órában” vagyunk (1Jn 2,18). „Elérkezett tehát már hozzánk az idők vége, és e világ megújítása visszavonhatatlanul elkezdődött, és a jelen világban bizonyos módon elővételeztetik: az Egyház ugyanis már a földön igaz, jóllehet tökéletlen szentséggel ékeskedik.” Krisztus Országáa jelenlétét azon csodálatos jelekkel már mutatja, melyek kísérik az Egyház által történő hirdetését.

671. Krisztus országa azonban, mely az Egyházban már jelen van, még nem teljeseedett be „hatalommal és nagy dicsőséggel” (Lk 21,27) a Király eljövételével a földre (nehezen kivehető a mondat értelme így!). Az Országot a gonosz hatalmak még támadják, jóllehet gyökerében Krisztus húsvétja már legyőzte őket. Amíg minden alá nem vettetik neki, „amíg nem lesz új ég és új föld, melyekben igazságosság lakik, addig a zarándok Egyház szentségeiben és intézményeiben, melyek ehhez a történelmi időhöz tartoznak, ennek a világnak alakját hordozza, mely elmúlik, és maga is ott él a teremtetett dolgok között, melyek mindmáig sóhajtoznak és vajúdnak, és várják Isten fiainak megnyilvánulását”. Ezért imádkoznak a keresztények, főképpen a szentmisében, sürgetvén Krisztus visszatérését, mondván: „Jöjj el, Urunk!” (Jel 22,20).

672. Krisztus mennybemenetele előtt megmondta, hogy még nem jött el az Izrael által várt messiási ország dicsőséges megalapításának ideje, melynek az összes emberek számára meg kell hoznia a próféták szerint az igazságosság, a szeretet és a béke végső rendjét. A mostani idő az Úr szerint a Lélek és a tanúságtétel ideje, de olyan idő is, melyet a közelgő „szorongatás” és az Egyházat nem kímélő gonosztól való próbatétel határoz meg, és bevezeti az utolsó napok harcát. A várakozás és a virrasztás ideje.

783. Jézus Krisztust az Atya a Szentlélekkel fölkenete, és „pappá, prófétává, királlyá” tette. Isten egész népe részesedik Krisztus e három hivatalában, és felelős a belőlük adódó küldetésért és szolgálatért.

786. Végül Isten népe részesedik Krisztus királyi feladatköréből is. Krisztus a maga királyságát azáltal gyakorolja, hogy halálával és föltámadásával minden embert magához vonz. Krisztus, a mindenség Királya és Ura mindenki szolgájává lett, mert „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja az életét, váltságul sokakért” (Mt 20,28). A keresztény számára Neki „szolgálni uralkodást jelent”; az Egyház főként „a szegényekben és a szenvedőkben ismeri föl szegény és szenvedő Alapítójának képmását”. Isten népe a maga „királyi méltóságát” azzal valósítja meg, hogy hivatásának megfelelően Krisztussal együtt szolgál.

„Mindazokat, akik Krisztusban újjászülettek, a kereszt jele királlyá teszi, a Szentlélek kenete pedig pappá szenteli. Ezért minden szellemi és lelki kereszténynek tudnia kell – eltekintve a mi hivatalunk sajátos feladataitól –, hogy királyi nemzetségből származik és papi kötelezettségei is vannak. Mi más volna annyira királyi, mint hogy az Istennek

engedelmes lélek uralkodik a testén? És mi más volna annyira papi feladat, mint az Úrnak a tiszta lelkiismeretet és a jámborság szeplőtelen áldozatát a szív oltárán följánlani?”

908. Krisztus halálíg tartó engedelmissége által tanítványaival közölte a királyi szabadság ajándékát, hogy „önmegtagadásukkal és szent életükkel legyőzzék magukban a bűn országát”.

„Mindaz, aki a saját teste fölé kerekedett és megfelelő elevenséggel uralkodván önmagán nem engedi, hogy a test szenvedélyei megzavarják a lelkét, azt, mivel bizonyos királyi hatalommal megfékezi önmagát, méltán mondják királynak, mert uralni tudja magát és független, és nem hagyja, hogy fogolyként bűnbe vonszolják.”

2105. A hiteles kultusz Isten felé az embernek egyénileg és társadalmilag egyaránt kötelessége. Ez „hagyományos katolikus tanítás az embereknek és a csoportoknak az igaz vallás és Krisztus egyetlen egyháza iránti erkölcsi kötelességéről”. Az Egyház, szüntelen hirdetve az evangéliumot az embereknek, azon fáradozik, hogy akik hallgatják az evangéliumot, át tudják hatni a közösség „gondolkodását és erkölceit, törvényeit és szervezeteit”, melyben élnek. A keresztények társadalmi kötelessége, hogy tiszteljék és ébresszék föl minden emberben az igaz és a jó szeretetét. Meg kell ismertetniük az egyedül igaz vallást, mely a katolikus és apostoli Egyházban létezik. A keresztények arra hivatottak, hogy a világ világossága legyenek. Az Egyház ezáltal mutatja meg Krisztus királyságát a teremtés és különösen az emberi társadalmak fölött.

2628. Az imádás az ember alapvető magatartása, aki Teremtője színe előtt teremtménynek ismeri el önmagát. Magasztalja az Úr nagyságát, aki megteremtett, és az Üdvözítő mindenhatóságát, aki a rossztól megszabadít minket. Az imádás a szellem leborulása a „dicsőség Királya” előtt és meghajló elcsöndesedés Isten előtt, aki „mindig nagyobb”. A háromszor szent és mindenekfölött szeretetreméltó Isten imádása alázattal tölt el és biztonságot ad alázatos kéréseinknek.

678. Jézus a próféták és Keresztelő János után prédikációjában meghirdette az utolsó nap ítéletét. Akkor napvilágra kerül majd minden egyes ember élete és a szívek titkai. Akkor elítéltetik a bűnös hitetlenség, mely semmibe vette az Istentől följánlott kegyelmet. A felebarátok iránti magatartás fogja megmutatni a kegyelem és az isteni szeretet elfogadását vagy elutasítását. Az utolsó napon Jézus fogja mondani: „Amikor egynek a legkisebb testvéreim közül megtettétek, nekem tettétek meg” (Mt 25,40).

679. Krisztus az örök élet Ura. Az emberek cselekedetei és szíve fölötti végső ítélet teljes joga Őt illeti mint a világ Megváltóját. E jogot keresztje által „szerezte meg”. Az Atya is „minden ítéletet átadott a Fiúnak” (Jn 5,22). A Fiú azonban nem azért jött, hogy ítéljen, hanem hogy üdvözítsen, s hogy ajándékozza az életet, mely Őbenne van. A kegyelem visszautasítása által ebben az életben mindenki már elítéli önmagát, cselekedetei szerint kapja meg jutalmát és örökre elkárhoztathatja magát a szeretet Lelkének visszautasításával.

1001. Mikor? Véglegesen az „utolsó napon” (Jn 6,39–40.44.54; 11,24); „a világ végén”. A halottak föltámadása ugyanis szorosan összefügg Krisztus második eljövételével:

„A parancsszóra, a főangyal kiáltására, Isten harsonazengésére az Úr maga száll le a mennyből, s először a Krisztusban elhunytak támadnak föl”

1038. Az összes halottak, „az igazak és a gonoszok” (ApCsel 24,15) föltámadása megelőzi az utolsó ítéletet. Ez lesz az „az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják Isten Fiának szavát. Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszokat tettek, az ítélet föltámadására” (Jn 5,28–29). Akkor majd eljön Krisztus „a maga dicsőségében és Vele mind az angyalok (...). És összegyűjtik elébe az összes nemzetet; és elkülöníti őket egymástól, miként a pásztor elkülöníti a juhokat a kosoktól, és a juhokat a jobbára, a kosokat pedig a baljára állítja. (...) És elmennek ezek az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.” (Mt 25,31–33.46)

1039. Krisztus színe előtt, aki az Igazság, véglegesen nyilvánvalóvá válik majd minden egyes ember igazi kapcsolata Istennel. Az utolsó ítélet föl fogja tárni végső következményeig mindazt a jót, amit bárki tett vagy elmulasztott földi életében:

„Őrzik mindazt, amit a gonoszok tesznek – és ők ezt nem tudják – arra a napra, amikor eljön a mi Istenünk nyilvánvalóan, és nem fog hallgatni (Zsolt 50,3) (...). Ezután odafordul azokhoz, akik a balján vannak: Elhelyeztem kicsinyke szegényeimet számotokra a földön. Én mint a Fő – mondja – a mennyben ültem az Atya jobbán, de tagjaim a földön küszködtek, tagjaim a földön nélkülöztek. Tagjaimnak adhattatok volna és a Főhöz jutott volna, amit adtok. És megtudnátok, hogy amikor kicsinyke szegényeimet elhelyeztem számotokra a földön, hordáraitokká tettem őket, akik cselekedeteiteket a kincstáramba hozták volna. De ti semmit nem adtatok a kezeikbe, ezért nem találtok nálam semmit.»,

1040. Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor fog történni. Egyedül az Atya ismeri a napot és az órát, egyedül Ő dönt az Ő eljövételéről. Akkor fogja kimondani Fia, Jézus Krisztus által végső szavát az egész történelemről. Meg fogjuk ismerni a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük majd a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet meg fogja mutatni, hogy Isten igazságossága győz minden igazságtalanság fölött, amit teremtményei elkövettek, és hogy az Ő szeretete erősebb, mint a halál.

1041. Az utolsó ítélet hirdetése megtérésre hív mindaddig, amíg Isten az embereknek adja „az alkalmas időt” és „az üdvösség napját” (2Kor 6,2): szent istenfélelemre és az Istenország igazságának keresésére készítet. Hirdeti az Úr visszatérésének „boldog reményét” (Tit 2,13), aki „eljön, hogy megdicsőüljön szentjeiben és csodálatos legyen mindazokban, akik hittek”

2816. Az Újszövetségben a „baszileia” szót lehet fordítani „királyság” (elvont fogalom), „ország” (konkrét fogalom) vagy „uralkodás” (cselekvés fogalma) értelemben. Számunkra elsősorban Isten országát jelenti/Isten országa előbb van, mint mi. A megtestesült Igében elközelgett, az egész evangélium hirdette, Krisztus halálában és föltámadásában eljött. Az utolsó vacsora óta Isten országa az Eucharishtiában is eljön, jelen van közöttünk. El fog jönni dicsőségben, amikor Krisztus visszaadja azt Atyjának.

„De lehet maga Krisztus is Isten országa, akinek eljövételére naponta vágyódunk, és óhajtjuk, hogy gyorsan mutakozzék meg. Mivel Ő a mi föltámadásunk, hiszen

föltámadunk Őbenne, Őt magát is tekinthetjük Isten országának, mivel uralkodni fogunk Őbenne.”

2817. Ez a „Marana tha” kérés a Lélek és a Menyasszony kiáltása: „Jöjj el, Úr Jézus!”

„Ha nem is állna ott az imádság elején az ország eljövételének kérése, a későbbiek során kimondanánk, mert reményünk tárgya felé sietünk. Az oltár alatt türelmetlenül kiáltják a vértanú lelkek az Úrnak: »Meddig nem állsz bosszút vérünkért, Urunk, a föld lakóin?« (Jel 6,10). A világ végén ugyanis megtörténik a bosszúállás értük. Sőt, amilyen gyorsan lehet, Urunk, jöjjön el a te országod!”

2818. Az Úr imájában elsősorban Isten országának végső, Krisztus visszatérésével történő eljövételéről van szó. De ez a vágy az Egyházat nem téríti el küldetésétől e világban, sőt még inkább kötelezi. Pünkösöd óta ugyanis az ország eljövetele az Úr Lelkének a műve, „aki Krisztus művét folytatja a világban és minden megszentelést teljessé” tesz.

2819. „Isten országa (...) igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben” (Róm 14,17). A végső idők, melyekben élünk, a Szentlélek kiáradásának ideje. Ezért folyik a végső harc a „test” és a Lélek között.

„A tiszta lélek mondhatja bizalommal: »Jöjjön el a te országod«. Aki ugyanis meghallotta Pált, aki mondta: »Ne uralkodjék tehát a bűn halandó testetekben!« (Róm 6,12), és cselekedetben, gondolatban és beszédben megtisztult, az mondhatja Istennek: »Jöjjön el a te országod!«,

2820. A Lélek szerint ítélve meg a dolgokat a keresztényeknek különbséget kell tenniük Isten országa növekedése valamint a kultúra és a társadalom – melyben élnek – haladása között. E különbségtétel nem szétválasztás. Az ember örök életre szóló meghívása nem elnyomja, hanem megerősíti köteleességét, hogy a Teremtőtől kapott erővel és eszközökkel az igazságosságért és a békéért éljen ebben a világban.

2821. E kérést támogatja Jézus imádsága – mely az Eucharishtiában jelen van és hatékony –, és benne nyer meghallgatást; gyümölcsét a boldogságok szerinti új életben termi meg.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

50. E fejezet végén, amelyben az életről szóló keresztény üzenetről elméltünk, szeretnék egyenként mindegyiketekkel megállni és szemlélni Őt, akit átszegeztek, s aki mindeneket magához vonz. Nézvén a kereszt „látványosságát”, ezen a dicsőséges fán fölfedezhetjük az élet Evangéliumának beteljesedését és teljes kinyilatkoztatását.

Nagypéntek délutánjának első óráiban „a Nap elsötétedett és sötétség támadt az egész földön... A templom függőnye kettéhasadt fölülről egészen az aljáig”. Mindez egy kozmikus megrendülés, a jó és a rossz, az élet és a halál erői közötti mérhetetlenül nagy harc szimbóluma. Ma mi magunk is a „halál kultúrája” és az „élet kultúrája” közötti drámai harc részesei vagyunk. A sötétség azonban nem tudta elnyelni a kereszt ragyogását; sőt még tisztábban és ragyogóbban hasítja szét a sötétséget, és úgy nyilvánul meg, mint az egész történelem, mint minden emberi élet központja, értelme és célja.

Jézust odaszegezték a Kereszthez és magasba emelték a földről. A legnagyobb „gyengeség” perceit éli, s úgy tűnik, élete teljesen ki van szolgáltatva ellenségei dühének és gyilkosai kezének: meggyalázták, kicsúfolták, megkínózták. S mégis, éppen mert látta, hogy mindezek közepette „hogyan lehelte ki lelkét”, a római százados így kiált föl: „Ez az ember valóban Isten Fia volt!”. Végső gyöngeségének percében így nyilvánul ki istenfiúsága: a Kereszten mutatkozik meg dicsősége!

A halálával Jézus megvilágítja minden ember életének és halálának értelmét. Mielőtt meghalt, az Atya bocsánatáért könyörgött üldözői számára, és a latornak, aki kérte, hogy emlékezzék meg róla országában, azt ígéri: „Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban!”. Halála után „a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek teste föltámadt”. Az üdvösség, amelyet Jézus meghozott, életet és feltámadást ajándékozik. Jézus nyilvános működése során végig üdvösséget ajándékozott gyógyításaival és jótéteményeivel; de a csodák, a gyógyítások, még a halottak föltámasztása is egy másik üdvösség jelei voltak, mely a bűnök bocsánatában, azaz az embernek egy mélyebb betegségből való meggyógyításában és az isteni életre való fölemelésében áll.

A Kereszten megújul és végső tökéletességben valósul meg a pusztában Mózes által fölemelt kígyó csodája. Ma is, ha tekintetét fölemeli Arra, akit átszegeztek, a minden létében fenyegetett ember megtalálja szabadulásának és megváltásának biztos reményét.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DIVES IN MISERICORDIA KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

99. Emeljük föl tehát könyörgő szavunkat azzal a hittel, reménnyel és szeretettel, amelyet Krisztus oltott a lelkünkbe. Az ilyen szeretet: szeretet Isten iránt, akitől korunk embere nem ritkán eltávolodott, sőt elidegenedett, amikor többször is úgy ítélte, hogy számára Isten „fölsleges”. Ezzel a szeretettel akarjuk – átérezvén azt a sértést és elutasítást, amellyel századunk embere Istent megbántja – a kereszten levő Krisztussal együtt kiáltani: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!” Ugyanakkor ez a szeretet: szeretet az emberek iránt is, mégpedig minden kivétel vagy megosztás nélkül: nincs tekintettel sem fajra, sem kultúrára, sem nyelvre, sem világnézetre; és nem tesz különbséget barát és ellenség között. Ez az emberek iránti szeretet, miközben minden egyes ember számára az összes igazi értéket óhajtja – egyes emberi közösségeknek és családoknak, nemzeteknek és társadalmi rétegeknek, fiataloknak és időseknek, szülőknek, öregeknek és betegeknek egyaránt –, feltétel nélküli mindenkivel szemben. Hiszen ez a szeretet valójában gondoskodást jelent egyrészt arról, hogy mindenki megkapja az összes igazi értéket, másrészt, hogy elűzzön és meggyógyítson mindenfajta rosszat.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VERITATIS SPLENDOR KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

120. Mária az Irgalmasság Anyja azért is, mert Jézus rábízta Egyházát és az egész emberiséget. A kereszt lábánál, amikor Jánost fiává fogadja, amikor Krisztussal együtt az Atya bocsánatát kéri azok számára, akik nem tudják, mit cselekszenek (vö. Lk 23,34) Mária tökéletes tanulékonyssággal a Szentlélek felé megtapasztalja Isten szeretetének gazdagságát és egyetemességét. Ez a szeretet kitágítja a szívét és alkalmassá teszi arra, hogy átölelje az egész emberi nemet. Ily módon mindannyiunk és mindegyikünk Anyja lett, anya, aki megszerzi nekünk az isteni irgalmasságot.

Mária az erkölcsi élet világító és vonzó példája: „az ő élete tanítás mindenkinek” – írja Szent Ambrus. A szűzekhez beszél, de tágabb horizonton mindegyikünkhöz szól: „A tanító nemességét elsősorban lángoló tanulási vágyának köszönheti. És ki nemesebb Isten Anyjánál, vagy ki ragyogóbb nála, akit maga a Ragyogás választott ki?” Mária szabadságát azáltal éli és valósítja meg, hogy Istennek ajándékozza magát és befogadja Isten ajándékát. Szűzi méhében őrzi Isten emberré lett Fiát a születésig, ápolja, neveli és kíséri a szabadságnak azzal a végső gesztusával, mely saját életének teljes föloldozása. Önmaga elajándékozásával Mária teljesen az önmagát az embereknek ajándékozó Isten tervének részévé válik. Befogadván és forgatván a szívében azokat az eseményeket, melyeket nem mindig értett meg (vö. Lk 2,19), mindazok példaképe lett, akik hallgatják Isten igéjét és meg is tartják azt (vö. 11,28); és megérdemli a „Bölcsesség széke” megszólítást. Ez a Bölcsesség maga Jézus Krisztus, Isten örök Igéje, aki kinyilatkoztatja és állandóan teljesíti az Atya akaratát (vö. Zsid 10,5-10). Mária minden embert arra hív, hogy fogadja be ezt a bölcsességet. Felénk is azt mondja, amit a kánai menyegzőn a szolgáltnak mondott: „Bármi mond nektek, tegyétek meg!” (Jn 2,5)

Mária megosztja velünk az emberi állapotot, de teljesen áttetsző Isten kegyelme számára. Mivel nem ismeri a bűnt, képes együttérezni minden gyöngeséggel. Megérti a bűnös embert és anyai szeretettel szereti. Éppen ezért az igazság oldalán áll, és osztozik az Egyházzal abban a gondban, hogy mindenkinek és mindig hirdesse az erkölcsi követelményeket. Ugyanezért nem engedi, hogy a bűnös ember abba ringassa magát, hogy az szereti jobban, aki igazolja a bűnét, mert tudja, hogy ily módon erejét vesztené az Ő Fiának, Krisztusnak áldozata. Az embert semmiféle föloldozás – bármely tetszetős filozófiai vagy teológia tanítás kínálja föl – nem tudja igazán boldoggá tenni: csak a föltámadott Krisztus keresztje és dicsősége tud békét adni lelkiismeretének és üdvösséget adni életének.

Ó, Mária, irgalmasság Anyja, tekints mindannyiunkra,
 hogy Krisztus keresztje erejét ne veszítse,
 hogy az ember le ne tévedjen a jó útvjáról,
 el ne veszítse büntudatát,
 gyarapodjék reménye Istenben,
 aki „gazdag az irgalomban” (Ef 2,4),
 szabadon tegye jó cselekedeteit,
 melyeket Ő előre elrendelt (vö. 2,10),
 és így egész életével
 „dicsőségének dicsérete legyen” (vö. 1,12).

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A szentírási szakaszok középpontjában a király és a királyság motívum áll. Az *első olvasmányban* (2Sám 5,1-3) Dávidnak a királlyá való felkenéséről olvasunk, ami Jézus Krisztus király mivoltának az előképe. De Jézus nem földi értelemben vett király, hanem ő a mindenség ura, ahogy a *kezdő könyörgés*: „Mindenható Istenünk, te öröktől fogva úgy

határozta, hogy szeretett Fiadban, a mindenség Királyában megújítasz mindent.”, a *második olvasmány* (Kol 1,12-20): „Ő a testnek, az Egyháznak a feje. Ő a kezdet, az elsőszülött a halottak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben.”, az *evangéliumi szakasz* (Lk 23,35-43): „Ez a zsidók királya.”, az *egyetemes könyörgéseket bevezető fohász*: „A mi Urunk a királyok Királya és az uralkodók Ura.”, a *prefáció*: „Te elsőszülött Fiadat, a mi Urunkat, Jézus Krisztust az öröm olajával örök főpappá és a mindenség királyává kented.”, az *áldozási ének* (Zsolt 28,10-11): „Az Úr királyként trónol mindörökké; az Úr békével áldja meg népét.” és az *áldozás utáni könyörgés* fogalmaz: „Krisztust, a mindenség Királyát szolgáljuk”. Az ő uralma elsősorban irgalmas szeretetében mutatkozik meg, ahogy a bűnbánó latornak is megbocsát az *evangélium* tanúsága szerint (Lk 23,35-43): „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.” Vagyis az Úr királysága „igazság és élet, kegyelem és szentség, igazságosság, szeretet és béke”, amint a *prefáció* hirdeti. Mindez örömet vált ki az emberben, ahogy a *válaszos zsoltár* (Zsolt 121,1-2.4-5) énekli: „Isten házába indulunk, örömtől dobban a szívünk.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Krisztus király, kérünk téged (318)

<http://nepenektar.hu/enek/447/krisztus-kiraly-kerunk-teged-rex-sanctorum-angelorum?mode=search>

GITÁROS ÉNEKEK

Király vagy

<https://www.youtube.com/watch?v=5iF6gdWrnuM>

Annak, ki a trónon ül

<https://www.youtube.com/watch?v=MEnPGAdkwHk>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Túrmezei Erzsébet: A minta

Mindig mosolyog és szeretve szolgál,
tekintetében távol fény ragyog.
Lényéből már a menny nyugalma árad.
El sose fárad.

Megsérteni semmivel nem lehet,
hisz nincsen benne kit megsérteni,
nincs énje. Földhöz nem köti már semmi.
Kész hazamenni.

Nincsen neve. Krisztus nevében él.
Krisztus kezének csendes eszköze.

Krisztus lényének visszasugárzása:
Hűséges mása.

Ím, itt a minta. Áldó két kezed,
én Mesterem, vezesse hát a vésőt!
Fájjon, ha fáj, én kegyelmedet zengem.
Készíts el engem!

Túrmezei Erzsébet: Pótvizsga szeretetből

A Mester nagy iskolájában
Ma szeretetből pótvizsgáztam
Tanítóm előtt remegve álltam.

Az első vizsgán én elbuktam,
A tételt bár kívülről tudtam,
De gyakorlatilag azt előadni nem tudtam.

Szerettem én ki engem szeret,
Minden jó embert, akit csak lehet,
De az ellenségemet?!

Aki rágalmaz, kinevet?
Ad mindenféle csúf nevet,
Gyaláz és megaláz engemet?

Ilyet nem tudok szeretni: – Nem!
És ezt húztam ki, ez volt a tételem.
Hogy ellenségemet is szeressem.

Szereted? – Kérdezte tanárom,
Az én Mesterem és Megváltóm.
Nem tudom! – Hiába próbálom.

Szelíden mondta, de erélyesen:
Pótvizsgára méssz! És ha mégsem
Tanulod meg, megbuksz egészen.

A szeretet nehéz tétel.
A legtöbben ebben buknak el,
Mert aki bánt, azt is szeretnünk kell.

De Mesterem tovább tanított,
Különórára hívott,
Szeretetével sokat kivívott.

Mutatta kezén, lábán a sebet,
Hogy mennyit tehet a szeretet,
Eltűrni a kereszt-szegeket.

Eltűrni a gúnyt, gyalázatot,
Töviskoronát, nehéz bánatot.
A dárdaszúrást, mit értem kapott.

Megrendültem egész szívemben.
Hát a szeretet ilyen végtelen?
Tanítóimtól tanulni kezdtem.

Megnyerheted vele úgy lehet,
Hogy ő is megtér, hogy ő is szeret,
Ha látja a te szeretetedet.

Így tanított, szívem felrázta.
Látta, hogy hajlok a tanításra.
Szeretetét szívembe zárta.

És most pótvizsgáztam belőle,
Ott volt ellenségem is,
Gúnyos megjegyzést kaptam tőle.

De én szeretettel feleltem,
S e szeretettel őt megnyertem,
És a pótvizsgán általmentem.

Tovább tanulok, tovább megyek.
Vannak szeretet egyetemek,
Magasak, mégsem elérhetetlenek.

Mert más tudományt, sokat tanulhatok,
Megcsodálhatnak, úgy vizsgálhatnak,
De ha szeretet nincs bennem
Semmi vagyok!

Szent II. János Pál pápa (Karol Wojtyła): A megsebzett fa története

A Fa így szólt:
ne félj, ha meghalok – ne félj meghalni velem,
ne félj a haláltól – nézd, újjáéledek: a halál
csak a kérget hántotta le.
Ne félj meghalni és újjáéledni velem! A jelet fátyol takarja.
Benne újjáéled minden –
és elveszi súlyát a gyümölcs.
A Fa átnyújtotta a gyümölcsöt Annak, aki beoltotta –
Belőlem fogtok élni, Belőlem, a Megsebzett Fából.
„Belőlem”, mondta a Fa – nem éreztem Őt idegennek,
eltűnt az ellentét érzése közöttünk
(talán először egyetlen pillanatra?)
Én elmentem, a FA megállt, átölelve a múltat és jövőt.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Rá tudok-e nézni a bűneimre olyan őszinteséggel és megbánással, ahogyan azt a Lator tette?
- A gúnyolódók vagy a bűnbánók oldalán állok-e?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható Istenünk, te öröktől fogva úgy határoztál, hogy szeretett Fiadban, a mindenség Királyában megújítasz mindent. Add, hogy az egész teremtett világ megszabaduljon a bűn szolgaságától, Fölségednek hódoljon, és szüntelenül dicsőítsen téged. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy sohase feledkezzem meg arról, hogy hűséges és irgalmas vagy, s mindig bátor bizalommal tudjak fordulni hozzád! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Krisztus az örök élet Királya (Lk 23,35–43)

(Forrás: Pécsi Egyházmegye)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus mindig irgalommal vár rám.
- Az Úr rólunk is megemlékezik, valóban gondol ránk.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjem ma is Jézus elé vinni bűneimet, s bízzak az ő megbocsátásában és szeretetében! Higgyek abban, hogy fontos vagyok neki!
- Mondjam rendszeresen a másik latorral együtt: „Jézus, emlékezz meg rólam, amikor eljössz a királyságodba!”

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Krisztus Király ünnepe („C” év)

Borítófotó © Pécsi Egyházmegye

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyházatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: A minta – <https://talita.hu/magazin/turmezei-erzsebet-a-minta/>

Túrmezei Erzsébet: Pótvizsga szeretetből – <http://www.keresztenyelet.hu/turmezei-erzsebet-potvizsga-szeretetbol/>

Szent II. János Pál pápa (Karol Wojtyła): A megsebzett fa története – <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=146&o=52>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelezési cím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu